

društvene promene i promene pojedinaca i porodičnih odnosa koje su nastale u interakciji pojedinca imigranta i društva u zemlji prijema. Kako sami autori ističu, ova knjiga na neki način nastavlja pomenuto proučavanje i ukazuje na nove pravce i mogućnosti u istraživanju migracija. U tom smislu *A life course perspective on migration and integration* doprinosi boljem razumevanju migracija i može biti podsticaj za njihovo dalje proučavanje i sagledavanje različitih sfera života migranata.

Marija Anđelković Stoilković

PETI MEĐUNARODNI SIMPOZIJUM
"AKADEMIK BERISLAV BETA BERIĆ"

Novi Sad, 13-14. novembar 2014.

U organizaciji Vlade Autonomne Pokrajine Vojvodine, Pokrajinskog sekretarijata za zdravstvo, socijalnu politiku i demografiju, Matice srpske i Departmana za geografiju, turizam i hotelijerstvo Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu, 13. i 14. novembra 2014. godine održan je peti međunarodni simpozijum "Akademik Berislav Beta Berić" posvećen ljudskim resursima i regionalnom razvoju. Simpozijum se održava svake četvrte godine na dan rođenja akademika Berislava Bete Berića, koji je dao veliki naučni, stručni i praktični doprinos sagledavanju demografskog razvoja stanovništva.

Tradicionalni cilj simpozijuma je da uporedi populacione probleme u Vojvodini sa savremenim populacionim trendovima u drugim delovima Republike Srbije, ali i u regionu. Ova saznanja treba da ukažu na sve posledice koje će depopulacija izazvati u budućnosti i da omogućiti osavremenjavanje programa demografskog razvoja.

Na prvom simpozijumu (1997) koji je bio posvećen demografskom razvoju Vojvodine predstavljeno je 29 naučnih radova. Drugi simpozijum (2001) je bio posvećen aktuelnim problemima demografskog razvoja Autonomne Pokrajine Vojvodine i na njemu je izloženo 38 radova. Treći

simpozijum (2005) na kojem je predstavljeno 67 radova bio je posvećen stanju i perspektivama stanovništva AP Vojvodine i susednih regiona, dok se četvrti po redu odnosio na održivi regionalno-demografski razvoj, na kojem je izloženo 65 radova. Ovogodišnji simpozijum ponovo je okupio istraživače iz oblasti demografije, medicine, sociologije, geografije i prava i time još jednom potvrdio da predstavlja najbrojniji skup stručnjaka koji se bave proučavanjem stanovništva u Srbiji. Pored naučnika iz Srbije, skupu su prisustvovali i kolege iz država regiona: Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Mađarske, Bugarske i Rumunije.

Rad simpozijuma bio je organizovan kroz pet sesija: prva se odnosila na demografske izazove na osnovu rezultata popisa stanovništva sprovedenog 2011. godine, druga na iskustva pronatalitetne populacione politike i rodne režime na poluperiferiji, treća sesija se bavila regionalnim i demografskim razvojem Zapadnog Balkana, četvrta sesija aktivnim starenjem stanovništva i peta regionalnim odgovorima na strah od izumiranja. U okviru pomenutih sesija, predstavljeno je ukupno 44 rada, a pozitivno recenzirani radovi publikovani su u 148. broju Zbornika Matice srpske za društvene nauke.

Tokom prvog dana skupa, u okviru sesije posvećene demografskim prilikama i izazovima na osnovu rezultata popisa 2011. godine diskutovano je o emigraciji stanovništva, ženama i prisilnim migracijama, zatim o etnički heterogenim prostorima, kao i o nekim metodološkim pitanjima vezanim za sam popis stanovništva. U okviru sesije koja se odnosila na iskustva pronatalitetne populacione politike i rodne režime na poluperiferiji kao glavne teme istakle su se *in vitro* oplodnja, potom ekonomska aktivnost sredovečnih žena u Srbiji, kao i tumačenje u odnosima polova na mikronivou. U okviru ovih tema, istaknut je značaj rađanja trećeg deteta, a posebno značaj mera za podsticaj rađanja trećeg deteta. Treća sesija bavila se regionalnim i demografskim razvojem Zapadnog Balkana, gde je analiziran uticaj migracija stanovništva iz Srbije u Mađarsku na ljudske resurse u Vojvodini. Takođe je predstavljeno nekoliko radova koji su se bavili stanovništvom država u regionu: izneti su rezultati rada koji se bavi nestajanjem Srba u Hrvatskoj sa demografskog aspekta, potom demografski problemi Republike Srpske i regionalno-ekonomski problemi Slavonije i Baranje. U ovoj sesiji su izneti i rezultati specifičnog kvalitativnog istraživanja sa ciljem da se pokaže na koji način motivisati kreatore politika u Srbiji da se suoče sa demografskim izazovima. Ovo istraživanje predstavlja deo SEEMIG projekta finansiranog u okviru Programa Evropske Unije za Jugoistočnu Evropu, koji se odnosi na upravljanje migracijama i njihove posledice u tom regionu.

Drugog dana skupa, održane su još dve sesije. Četvrta je bila posvećena aktivnom starenju stanovništva. Godina 2012. u Evropi je proglašena za godinu aktivnog starenja, sa ciljem da se istakne problem populacionog starenja, ali u isto vreme i da se razvije svest o uključivanju starog stanovništva u društvo. U okviru ove sesije predstavljeno je više radova koji se bave pitanjem unapređenja ljudskih resursa u Srbiji u uslovima intenzivnog starenja stanovništva, kao i njegovim uticajem na radnu snagu u državama Jugoistočne Evrope. Projekcije stanovništva do 2061. godine, pokazale su da će starenje stanovništva i dalje predstavljati jedan od najozbiljnijih limitirajućih faktora, ne samo demografskog, već i sveukupnog razvoja. Poslednja sesija skupa bila je vezana za regionalne odgovore na strah od izumiranja u okviru koje je diskutovano o problemima, ali i mogućim merama za ublažavanje negativnih demografskih trendova u Srbiji, Rumuniji, Bugarskoj, Hrvatskoj odnosno Bosni i Hercegovini.

Na skupu je predstavljen veliki broj radova, zbog čega je razumljivo da nije moguće analizirati svaki od njih posebno, ali su zato kroz kratak pregled sesija istaknute teme koje su najviše podstakle na diskusiju i predloge za pravce budućeg kretanja.

Dvodnevni rad i diskusije koje su pratile svaku sesiju, sumirani su na kraju drugog dana kroz više zaključnih razmatranja, na osnovu kojih je izneta zajednička težnja da se populaciona politika učini humanijom, a da se mere planiranja porodice primere nivou prostog obnavljanja kao zajedničkom cilju.

Sledeći simpozijum planiran je za novembar 2018. godine i biće posvećen primerima dobre prakse u populacionoj politici i u planiranju porodice, kao i kvalitativnom prilagođavanju posledicama starenja.

*Daniela Arsenović
Branislav S. Đurđev*